

JONG
LEREN

stichting
confessioneel
onderwijs

JL.nu

januari 2023

PERSONEELSBLAD VAN STICHTING JONG LEREN

WELKOM!

St. Theresiaschool	Opmaat
Aloysiusschool	't Venne
IKC De Paradijsvogel	De Wikkeling
De Franciscus B.	De Reiger
Mariaschool	De LinQ
Jacobaschool	Antonius
De Ark	Het Mozaiek
KC De Molenwerf	De Brug
Francisschool H.	IKC Triade
Jong Geleerd	KC De Ruimte
De Kamelon	10&Meer
De Vijtsprong	

Verdiepend leren
Wat verwacht jij ervan?
Collega's blikken terug op de
personeelsdag en studiereis
Verdiepend leren in de praktijk
bij IKC Triade

Verdiepend leren

Het afgelopen halfjaar heeft voor ons in het teken gestaan van de verkenning naar wat verdiepend leren voor Jong Leren kan betekenen. Tijdens de studiedag in september hebben we ons laten onderdompelen in de basisvoorwaarden om hiertoe te komen: communicatie op hart-niveau en de groei mindset. Het was goed om weer eens fijntjes aan het belang hiervan herinnerd te worden. Wij maken in het onderwijs namelijk echt het verschil voor onze leerlingen!

Een maand later zijn we met directeuren en een aantal stafleden tijdens een studiereis op onderzoek gegaan naar verdiepend leren in de praktijk. Daar konden we het onderwijzen op hart-niveau en de groei mindset heel goed terugzien in de lespraktijk.

In dit magazine kijken we terug op deze bijzondere activiteiten. We hopen dat het ons allemaal geïnspireerd heeft om er samen met onze leerlingen mee aan de slag te gaan.

JOHN
MARLIES

Korte berichten

Vacatures nieuwe stijl: deel je mee?

Iedere school heeft er in meer of mindere mate mee te maken: vacatures. De uitdaging is om op te vallen tussen de vele vacatures die op sociale media te vinden zijn. Uiteraard moet Jong Leren als werkgever goed en snel herkenbaar zijn. Maar de potentiële sollicitant vindt het ook belangrijk om informatie te zien over de school waar hij of zij mogelijk komt te werken.

Om onze vacature-uitingen online zo aantrekkelijk mogelijk te presenteren, lanceren we vanaf januari een nieuwe aanpak. Je ziet in één oogopslag de bijzonderheden van de school en van de functie, terwijl Jong Leren als afzender ook herkenbaar is. Er zijn drie varianten in omloop. Iedere school krijgt een eigen achtergrondkleur op basis van het schoollogo. Mocht je zo'n vacature voorbij zien komen op jouw sociale media, deel 'm dan! Je collega's zijn je zeker dankbaar.

Betekenisvol initiatief voor Oekraïense bewoners

Op De Ark in Heemstede ontstond het idee iets te doen voor de Oekraïense bewoners die vlak achter de school in tijdelijke woningen leven. "We hebben contact gelegd met de gemeente en gekeken wat de mogelijkheden waren.

7 vragen aan...

Christy van Dijken

Gedragsspecialist en Kanjercoördinator op De Brug, Jong Geleerd en St. Franciscus

1. Wat was je eerste (bij)baan?

Bollen pellen. Ik herinner me vooral de pijnlijke blaren op mijn duim.

2. Wie was je favoriete leraar en waarom?

Juffrouw de Kruijff van groep 5. In mijn beleving lachte ze altijd naar me. Ik voelde me zo geliefd en gezien door deze juf. Mijn zus en ik mochten zelfs een keer pannenkoeken komen eten bij haar. Dat fijne, bijzondere gevoel dat ik toen had, kan ik nu nog terughalen!

Lisettes web/apptip

Kraak 'm

Lisette Neijzen is ICT-medewerker bij Stichting Jong Leren. Op deze plek in JL.nu geeft zij iedere keer een interessante of leerzame web- of apptip.

Online escaperooms waarmee kinderen onder andere digitale vaardigheden oefenen. Te leuk! En eenvoudig in gebruik. De meeste Jong Leren scholen hebben al een bovenschoolse licentie. Kijk snel op <https://www.kraakm.nl/> en daag je leerlingen uit! 😊

Groep 8 bedacht oude kerstpullen in te zamelen van mensen in de wijk en koekjes te bakken voor de bewoners. Dit hebben ze vervolgens zelf georganiseerd. Groep 7 heeft mooie versieringen gemaakt. Een leerling uit groep 8 heeft alles in het Engels uitgelegd aan de bewoners. Wat zijn wij trots op dit betekenisvolle initiatief!", aldus Saskia Ebbing.

3. Van welk sociaal medium maak je het meest gebruik?

YouTube. Er zijn mooie en interessante filmpjes. Elke keer hoor en zie ik weer iets vanuit een andere invalshoek. Leerzaam en inspirerend.

4. Waarvoor mogen we jou wakker maken?

Monchoutaart met een extra dikke bastognekoekbodem. En dan niet voor maar één puntje natuurlijk!

5. Waar haal jij je inspiratie vandaan?

Op dit moment uit de lessen, filmpjes en studieboeken van mijn opleiding tot gedragsexpert. Als échte lezer, verslind ik studieboeken over gedrag.

6. Welke onderwijsinnovatie verrast jou?

De bottom-up aanpak bij een verandertraject, want veranderen doe je samen.

Kunnen zeggen wat er gezegd moet worden in een groep, vind ik heel belangrijk. Net als kennis en talenten benutten en samen tot oplossingen komen. Dit werkt ook in een groep kinderen. Als ook de 'wijsheid van de minderheid' meegenomen wordt in een besluit, ontstaat er echt meer draagvlak en begrip voor elkaar, is mijn ervaring.

7. Wat weten veel mensen niet van jou?

Dat ik niet meer voor de klas sta, maar op drie scholen van Jong Leren als gedragsspecialist en Kanjercoördinator werk. Ik krijg hier heel veel energie van en doe mijn werk met veel plezier.

Jong Leren heeft hiermee voor mij haar slogan 'Wij geven ruimte, wij dagen uit en wij leren samen' waargemaakt.

Jeanne Bakker

No More Boring Learning

Even Appen met

Heb jij ook zo genoten van onze personeelsdag op 26 september?

Ja, wat een mooie dag! Ik denk er nog vaak aan terug.

Vond je het een extra uitdaging om voor onderwijzensen te staan?

Absoluut. Zij weten als geen ander wat het is om voor de groep te staan en ik ben zelf altijd extra kritisch als een vakgenoot voor de groep gaat, dus zeker.

Wat was er anders dan je gewend bent?

Hoezeer iedereen in contact was met waar het echt om gaat: de leerling. Hoe snel daarover ontroering kwam. En hoe bereid iedereen was om zijn of haar eigen 'Bep' te zien :-)

Je ontmoette nog een 'oude bekende'. Vertel!

Mijn lievelingsjuf uit de 3e en 4e klas bleek in de zaal te zitten: Juf Koos Docter! Ze wist nog zoveel van mij, en ik van haar. Superleuk om haar terug te zien!

Wil je ons nog iets meegeven?

Ik hoop dat iedereen die er was regelmatig een 'Kam-moment' geeft aan een collega, ouder of leerling.

5 collega's blikken terug op de personeelsdag

Over gereedheidskoffers, het hart en kapselverwoestende helmen

Een personeelsdag rond het thema 'deep learning', ofwel betekenisvol leren. Wat kun je daarvan verwachten? Deze vraag stelden we een aantal van onze collega's. We legden hen daarbij de zes begrippen voor die centraal staan bij deep learning: creativiteit, communicatie, burgerschap, samenwerking, karakterontwikkeling en kritisch denken. Na de personeelsdag spraken we hen opnieuw: wat is hen bijgebleven?

NICOLE BONSEL-WOLTERMAN

leerkracht groep 3, De Brug

De zes begrippen zeggen Nicole wel wat. Samenwerken past ze bijvoorbeeld al veel toe in haar lessen en communicatie tijdens de Kanjertrainingslessen. Ze wist vooraf niet goed wat ze van de personeelsdag kon verwachten. "De gereedheidskoffer die we op school kregen, maakte me wel nieuwsgierig. Ik hoopte vooral op momenten om kennis en ervaring over de jaargroep uit te wisselen."

Spreekster Jeanne Bakker gaf Nicole verrassend veel energie. "Ik ben me nog bewuster geworden van de manier waarop ik met ouders en collega's praat. Is dit altijd met het hart, of gaat dit toch richting procesniveau? Daarna vond ik het bouwen van de kettingreactie ik een leuke bezigheid. Helaas bleef er weinig tijd over om met elkaar over het onderwijs te praten. Onze groep heeft dat opgelost door e-mailadressen uit te wisselen. En natuurlijk is het team van De Brug inmiddels regelmatig aan het Bep-meppen."

"De gereedheidskoffer die we op school kregen, maakte me wel nieuwsgierig"

Wij leren samen

LARA SPLINTER

leerkracht groep 3, De Vijfsprong

"Ik wist niet precies wat er zou gaan gebeuren"

Voor zij-instromer Lara was het de eerste personeelsdag bij Jong Leren. "Ik heb mijn eigen creatieve knop nog niet gevonden, dus die hoopte ik op de personeelsdag te vinden. Ik wist niet precies wat er zou gaan gebeuren, maar vermoedde dat als ik in een team met andere leerkrachten van dezelfde bouw geplaatst zou worden, ik die knop wel zou vinden."

"Het was erg leuk om in teamverband aan de kettingreactie te werken. Voordat ik de overstap naar het onderwijs maakte, was ik supply chain coördinator. De grijze helm, die van organisator, lag mij dan ook erg goed! We waren zo druk bezig met ons deel van de 'baan', dat het eigenlijk niet uitmaakte met wie je in de groep zat. We hebben namelijk weinig tijd gehad om ervaringen met elkaar uit te wisselen. Buiten de activiteit om zag je de mensen ook weer 'per school' bij elkaar komen, dat vond ik jammer. Als je een hele dag met een 'nieuw' team iets moet doen, leidt dat volgens mij veel meer tot uitwisseling en gesprek."

MARGO KLEIJN

leerkracht groep 7, Opmaat

Margo had veel zin in de personeelsdag. “Ik vind het leuk iedereen te zien en van elkaar te leren. De communicatie vooraf was heel open, dus ik heb me echt laten verrassen. Met zoveel mensen samen ben ik wel altijd een beetje sceptisch over wat het me gaat brengen. Maar ik ben uitgegaan van een afwisselende dag!”

Achteraf kijkt Margo terug op een geslaagde dag. “De presentatie van Jeanne Bakker vond ik erg goed. Ik heb bij dit soort grote bijeenkomsten vaak moeite om bij de les te blijven, maar het bleef boeiend en dus leuk om naar haar te luisteren. Wat ze vertelde was raak en heeft me ook weer laten realiseren wat een belangrijk en mooi beroep wij hebben. En dat we dat vooral met ons hart moeten blijven uitoefenen! Tijdens de samenwerkopdracht was het leuk om andere collega's te ontmoeten, het eindresultaat was natuurlijk spectaculair.”

“De presentatie van Jeanne Bakker vond ik erg goed”

NATASCHA ASSEDELFT

leerkracht groep 1 en 3, De Vijfprong

“Ik vond het een inspirerende studiedag”

De verwachtingen over de inhoud van de personeelsdag zijn voor Natascha zeker uitgekomen. “Ik vond het een inspirerende studiedag. Jeanne Bakker vertelde over de verschillende niveaus waarop je kunt communiceren: procesniveau, stijlniveau en hartniveau. En wat straal je uit naar ouders?”

Verder vond Natascha de informatie over je eigen mindset en het geven van complimenten over de inspanning erg waardevol. “Ik probeer in de klas de complimenten vooral te laten gaan over de geleverde inspanning en zo positief bij te dragen aan karakterontwikkeling van kinderen. Het verhaal van Bep en Marco vond ik heel beeldend. Mooie typering van het gedrag dat je zelf weleens vertoont en ook de mensen om je heen.”

ANNE-MARA VAN KAMPEN

invallerkracht voor stichting Jong Leren

Anne-Mara keek er vooral naar uit om collega's te ontmoeten die, net als zij, proberen het beste te maken van ons mooie en intensieve vak. “De zes kenmerken van verdiepend leren zitten al verweven in mijn manier van lesgeven, het is voor mij gelukkig geen ‘stappenplan voor beter onderwijs’. Jeanne Bakker toonde, met veel zelfspot, aan hoeveel invloed jouw manier van communiceren heeft. De mate van ‘hart’ in jouw doen en laten bepaalt of iemand een volgende stap kan maken! In dat opzicht zijn kinderen net mensen: iedereen heeft recht op een positieve en relativerende blik. Ook als je bij de kettingreactie-opdracht een kapselverwoestende helm op moet zetten. En als mijn duo na afloop van de studiedag nog even naar de Gamma rijdt om kippengaas te halen om de volgende dag met groep 8 een boom te maken voor de kinderboekenweek, weet ik: deze personeelsdag was niet voor niets.”

“Deze personeelsdag was niet voor niets”

Kim Tubbergen mocht als kersverse directeur van IKC De Paradijsvogel mee op studiereis naar Canada. Via haar foto's van die week leren we haar direct een beetje beter kennen.

Dit was mijn week

Zaterdag

7.00 uur op Schiphol.
Ik vond het best spannend om een week met 25 relatief onbekende mensen op studiereis te gaan.

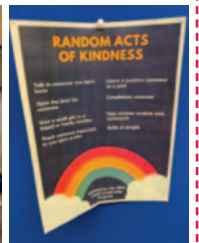
Zondag

Op de fiets met een aantal collega's. Zo hebben wij Vancouver kunnen bekijken. Wat een prachtige stad aan het water met natuurlijk de stoomklok en het Stanley Park.

Maandag

De eerste schoolbezoeken. Als groot voorstander van yoga, mediteren en bewust leven, sprak mij de tijd die deze scholen besteden aan 'mental health' en omgaan met elkaar erg aan.

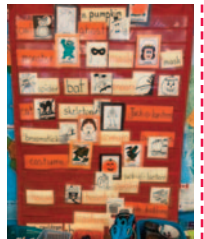
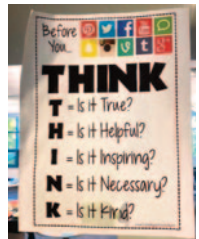
Dinsdag

Ik voel me langzamerhand een van de groep en weet welke directeur bij welke school hoort en wat hen bezighoudt. Als voormalig leerkracht van met name de middenbouw, vond ik deze foto van de woorden gekoppeld aan de plaatjes inspirerend. Leerlingen schreven met dit hulpmiddel een opstel over Halloween.

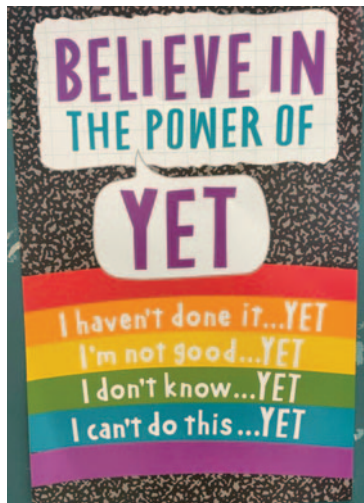
Woensdag

Naast alle mooie voorbeelden van verdiepend en betekenisvol leren die we horen, praten we ook met inspirerende schoolleiders. Ik neem als startende schoolleider mooie ideeën mee naar huis: wat zijn mijn kansen op onze school, waar liggen de uitdagingen en wie zijn mijn bondgenoten? En hoe pas ik mijn leiderschap hierop aan?

Donderdag

De vermoeidheid slaat toe. Alle indrukken zijn waardevol, maar met een jetlag verschillende scholen bezoeken en naar Engels sprekende mensen luisteren is intensief. Daarnaast begin ik mijn man en twee kinderen te missen.

We evalueren deze prachtige studiereis. En: hoe gaan we hiermee verder op onze eigen scholen? Daarna geniet ik nog even van de prachtige natuur. Wat een leerzaam avontuur tijdens mijn eerste weken als directeur bij Jong Leren!

Vrijdag

Snapshot personeelsdag

1 'Verdiepend leren met hoofd, hart en handen'. Bestuurders John en Marlies verwelkomen de binnendruppelende collega's.

2 Wat is het podium 'bijzonder' aangekleed? Komt dat ding niet van mijn school?

3 De toon is gezet als Jeanne Bakker iedereen 'persoonlijk' verwelkomt en het bestuur interviewt.

4 Jeanne neemt ons mee in de theorie en de praktijk van communiceren met je hart.

5 Ze zet alle aanwezigen regelmatig aan het werk, zodat we niet alleen horen, maar ook 'meemaken'.

6 Lennart van Chainreaction: "Bouw samen een kettingreactie van 480 meter met afgedankte materialen."

7 Collega's met dezelfde expertise blijken bij elkaar in de groep te zitten.

8 Overleggen, materiaal verzamelen, timmeren, tappen, zagen én lachen...

9 Het geluid van de naderende kettingreactie golft door de hal. Met veel toeters en bellen bereikt hij de rode knop!

10 Jeanne laat ons kennismaken met Marco en Bep.

11 Ze heeft het over de groei mindset en introduceert de termen 'citroentje' en 'bepmepper'.

12 Een drankje en een nagesprek in je eigen team. Daarna sluit Jeanne af met de Mentimeter. Alle onderwerpen van haar presentatie passeren nogmaals de revue.

Betekenisvol leren in de praktijk op IKC Triade

“Juf, als groep 1 tot en met 7 op schoolreis is, mogen wij dan elk uur van klas wisselen? Zoals op de middelbare?” Dat initiatief leek **Sanne van Leeuwen**, leerkracht groep 8, wel wat. Ze gaf vorig schooljaar drie leerlingen de kans om hun eigen idee uit te voeren. De VO-dag, inclusief een broodje kopen bij de Hoogvliet, werd een succesvoorbeeld van betekenisvol leren.

Sanne vindt het belangrijk groep 8-leerlingen goed voor te bereiden op de middelbare school. “Zo’n VO-dag sluit daar mooi op aan. Toch komt er best wat bij kijken. Dat zij het gingen organiseren, scheelde mij veel tijd. Maar je moet als leerkracht om een hoekje blijven kijken. De eerste taak van het drietal was toestemming vragen aan de directeur. Dat was snel geregeld.”

Hulp vragen

Lucas, Sun en Ard kregen sowieso veel dingen snel voor elkaar, bekend Sanne. “Uitgangspunt was hun idee van de middelbare schooldag. Ze hadden een rooster nodig, vakleerkrachten en toestemming om tijdens de pauze het schoolterrein te verlaten om een broodje te kopen. Ze besloten de klas te verdelen naar het voorlopig advies. Ze regelden ouders die wiskunde, handvaardigheid en biologie gaven en de vakleerkracht gym. Ze wilden ook Engelse les. Uiteindelijk leidde een zelfgeschreven oproep via Parro daartoe. Ze zijn erg vindingrijk. De samen-

werking verliep heel soepel en ze schroomden ook niet mij mee te laten kijken. Daar kunnen wij als volwassenen echt iets van leren. Wij modderen veel langer aan voordat we hulp vragen.”

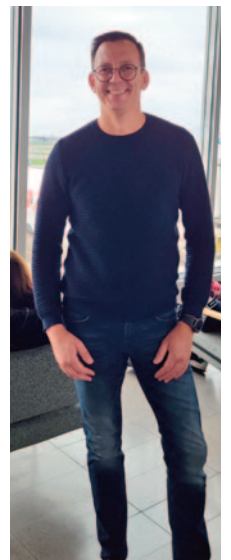
Een mooie kans

Sanne kon haar leerlingen meer uit handen geven dan ze van tevoren dacht. “Daar moet de groep wel naar zijn, hoor. Mijn huidige klas toont minder initiatief. Toch is ook dan zo’n project een goede manier om ze voor te bereiden op de middelbare. Ik vind eigenlijk dat elke school wel zo’n dag moet organiseren. Zelf of door de kinderen. Het is een kans om te ontdekken waar ieders talent ligt.”

“Kinderen hebben fantastische ideeën, speel erop in!”

Geert-Jan van der Zon, vader van Ard en gast-docent wiskunde op de VO-dag:

“Als voormalig leraar wiskunde op het MBO weet ik dat het belangrijk is om in te spelen op het niveau en de belevingswereld van kinderen. Met elke groep heb ik het gehad over een budget en wat je daarmee kan doen. Als ik merkte dat het te makkelijk was, ging ik een stapje verder de diepte in. Daarnaast vind ik zelf de veiligheid in de klas ook heel belangrijk. Het is

leuk om een dagje te oefenen, maar je moet ook leren wat je in een nieuwe klas te wachten staat. Zo heb ik iedereen de kans gegeven iets te zeggen. Door bij hun belevingswereld aan te sluiten, vonden veel kinderen Wiskunde een leuk vak, heel anders dan gedacht. Nu hoop ik natuurlijk dat ze die ervaring behouden op hun nieuwe school."

Lucas, leerling Alkwin Kollege: "Het leuke aan de VO-dag was dat wij zelf alles mochten organiseren en plannen. Het regelen van docenten was lastig, omdat we verschillende ideeën hadden over welke vakken leuk zijn. Tijdens het project leerde ik mijn eigen ideeën uitvoeren, een handige vaardigheid voor het voortgezet onderwijs. Bij WON wetenschappelijk onderzoek (Nederland) heb ik daar wel iets aan. Ik vind dat iedere groep 8 zo'n project moet doen om alvast te zien hoe het op de middelbare school is. Mijn tip voor de leerkrachten: laat de kinderen het meeste doen."

Sun, leerling Alkwin Kollege: "Zelf docenten regelen was wel lastig. Maar nadat we contact hadden met alle ouders ging het top. Het lastigste was verzinnen hoe en wat. Ik heb geleerd hoe het is op een middelbare school met het wisselen van lokalen en verschillende lessen. Nu hebben we WON en daarbij moeten we ook veel samenwerken en ideeën uitvoeren. Dat ik dat al eerder had gedaan, maakte het makkelijker. Mijn tip voor leerkrachten: maak het vak die dag niet meteen te saai en lastig."

BETEKENISVOL LEREN IN DE KLEUTERKLAS

Kim Eveleens: "Bij de kleuters al is het heel belangrijk om betekenis te geven aan de lessen. Bij het overkoepelende schoolthema 'Groen moet je doen', kozen wij voor het kleinere, meer concrete thema 'De Kringloopwinkel'. Na het lezen van een boek hierover en een korte bespreking over wat het nu precies is, richtten we in de klas een kringloopwinkel in. De kleuters geven verder input voor wat er nodig is. Ze nemen zelf dingen mee vanuit huis, zodat het onderwerp ook thuis gaat leven. Dat enthousiasme horen we regelmatig terug van ouders. Anders dan een bouwhoek, of poppenhoek die er altijd is, is in de hoek waar je met zijn allen aan hebt gewerkt, voor iedereen iets te ontdekken. De betrokkenheid is hoog en deze 'nieuwe' hoek heeft een grote aantrekkingskracht. Het leukste is om aan het eind van zo'n thema in kleine groepjes met een paar euro naar de kringloopwinkel in de buurt te gaan. Fantastisch vonden de kinderen dat. En de mensen uit de buurt waarderen die onderlinge betrokkenheid zeker."

BEP

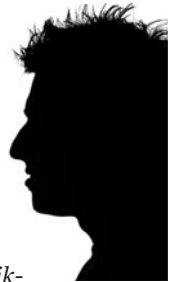
We zijn begonnen aan een nieuw jaar. Een mooi moment om nog even terug te kijken naar de afgelopen periode. Het is alweer een tijdje terug, maar de personeelsdag is zeker een moment dat in mijn terug-kijk-lijstje niet mag ontbreken. Ik hoor u denken: was jij er ook? Jazeker, ik ben bij dit soort fuifjes altijd van de partij. Ik kan u zelfs melden dat mijn aanwezigheid niet onopgemerkt is gebleven, ik stond namelijk best heel hoog in het lijstje bij de quizzzz aan het einde van de dag. Ik viel maar net buiten de prijzen.

Na die dag was ik een ander mens. Mijn wereld was zo heerlijk overzichtelijk. Aan de ene kant een berg Beppen, aan de andere kant evenzoveel Marco's. Jammer genoeg ben ik (nog) niet in het bezit van een Bep-mepper. Ik had hem de laatste weken best kunnen gebruiken! Voor de Beppen die het niet vonden kunnen dat Sint met het vliegtuig kwam, voor minister Bep die bij een voetbalwedstrijd een héél klein speldje opdeed, enzovoort. U leest, de Bep-mepper was bij mij in goede handen geweest!

Gelukkig waren er ook heel veel Marco-momenten. Het is toch genieten dat een kind uit mijn klas trots zijn zelfgeschreven boek onder mijn neus duwt met de titel 'De piet met hoogtrefreest'! Of die collega die na lang ziek te zijn geweest op dinsdag de teamkamer in komt lopen! Heerlijke Marco-momenten.

In mijn retrospectief komt ook de reis van de directeuren even langs. Hun bezoek aan Canada heeft op mijn directeur veel indruk gemaakt. Ook is het vuurtje opgestookt om meer samen te doen! Ik zou een enorme Bep zijn, sterker nog, misschien zelfs wel een Citroentje als ik nu iets zou zeggen over de kosten en de noodzaak. Deze Bep mep ik zelf wel even!

Kees Kloost

Strength
okay
goal

I work well in groups ↑

TERUGBLIK STUDIEREIS VANCOUVER

Core Competencies – Intermediate COLLABORATING

Working collectively

- I can participate in group activities.
- I can contribute ideas and work cooperatively with others.
- I can identify roles for a task and help organize groupwork.
- I can step outside my comfort zone and work effectively in unfamiliar groups.

Supporting group interactions

- I can express my ideas and encourage others to share.
- I can test my ideas with others and take feedback.
- I can see multiple points of view.

Determining common purposes

- I can work with others toward a goal.
- I can reflect on and adjust plans with my groups.
- I can give and receive feedback on our goals and use this to adjust plans.

COMMUNICATING

Connecting and Engaging with Others

- I can listen and respond to others.
- I can make connections and ask clarifying and extending questions.
- I can integrate new information and ask powerful questions.
- I can weave multiple messages into my communications.

Focusing on Intent and Purpose

- I can plan a clear and engaging presentation for my audience.
- I can use powerful images and words to present ideas or information.
- I can use a variety of strategies to show my understanding and knowledge to an audience.

Acquiring and Presenting Information

- I can gather, sort and present basic information about my learning.
- I can select and clearly present specific information to audiences.
- I can acquire, skillfully analyze and select meaningful information from valid sources and present to audiences.

CREATIVE THINKING

Creating and Innovating

- I can use my ideas to help solve simple problems.
- I can get new ideas from my interests and by doing research.
- I can think outside of the box to develop innovative ideas.
- I generate complex ideas that can impact my community.

Generating and Incubating

- I can use strategies and my imagination to help me be more creative.
- I can look for approaches, points of view and interests to generate ideas.
- I can take risks when approaching and generating new ideas.
- I can challenge assumptions and use purposeful strategies for generating new ideas.

I can ask for more questions

When I present I can be slower and use strategies to make me less nervous

WAT IS VERDIEPEND LEREN EN HOE PAS JE DAT TOE IN DE SCHOOL?

Hoe wordt verdiepend leren (deep learning) in de praktijk gerealiseerd en wat zijn de resultaten? Dat was het doel van de studiereis naar Vancouver. Tijdens schoolbezoeken en gesprekken met leerkrachten, leerlingen en schoolleiders werd ons duidelijk dat ook de scholen in British Columbia (Canada) zich het verdiepend leren nog eigen maken. Met een heldere, gezamenlijke visie op onderwijs in combinatie met sterk en inspirerend leiderschap is een eerste stap gemaakt. Dit viel op:

WAT HEBBEN WE GEZIEN VAN VERDIEPEND LEREN?

Op de bezochte scholen waren alle 'ingrediënten' aanwezig om verdiepend leren te kunnen aanbieden. Toch bleek het lastig om een goed beeld van verdiepend leren als geheel te zien. Wat hebben we wél gezien en gemerkt?

EIGEN LEERVRAGEN/OMGEVING: OUTDOOR LEARNING

In Canada is veel aandacht voor 'indigenous education', met verhalen over voorouders en vroegere bewoners van de plaats waar de school gevestigd is. Iedere leerling gaat wel eens op zoek naar zijn/haar eigen verhaal in een familieproject. De Kerrisdale Elementary School organiseert in de klas 'star of the week': een leerling vertelt over zijn/haar leven, samen met de eigen ouders. Het team wil iedere leerling goed kennen. Naast de naam en achtergrond (story), is ieders 'superpower' belangrijk. Hierbij is goed contact met ouders en soms grootouders nodig. Vaak geven scholen hier een brede invulling aan. Op de South Park Elementary School schreven leerlingen een bedankbriefje aan de bibliotheek waar ze onlangs op bezoek waren geweest. De Pebble Hill Elementary School maakt optimaal 'gebruik' van hun bosrijke omgeving door 'outdoor learning' aan te bieden. De leerlingen gaan dagelijks naar buiten. Rekenen, schrijven, creativiteit en onderzoeken integreren ze in deze lessen.

BETEKENISVOL: MAAK HET PERSOONLIJK

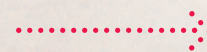
Op de Kerrisdale Elementary School kwam een onderbouwleerling met zijn werkje langs. De leerkracht hielp hem op weg door hem persoonlijke vragen te stellen, die hem direct enthousiast maakte: "Jij houdt toch van auto's? Kun je daar wat meer over vertellen? Laatst had je toch een spel gedaan, wat vond je daarvan?"

Op de South Park Elementary School hadden leerlingen op een groot vel een plattegrond met wegen van hun eigen wijk getekend. Na uitleg over bijvoorbeeld de werking van een magneet, konden ze met een magneetje en paperclips bijv. de route van huis naar zwembad 'lopen'.

KINDGERICHT: ZELFVERTROUWEN VOEDEN

Opvallend was dat kinderen gekleed zijn zoals ze zelf willen; mutsen, petten en handschoenen in de klas zijn heel gewoon. In de onderbouw heeft iedere groep een groot vloerkleed liggen, waar de leerkracht en de leerlingen zitten voor een kringgesprek met een 'talking stick' of voor instructie. Hierbij vraagt de leerkracht regelmatig aan een individuele leerling: heb je genoeg uitleg gekregen? En aan een ander: kun jij het antwoord opschrijven of kun jij de juiste kleur aanwijzen? Vaak hangen op meerdere muren borden om iets te kunnen lezen, schrijven of aanwijzen.

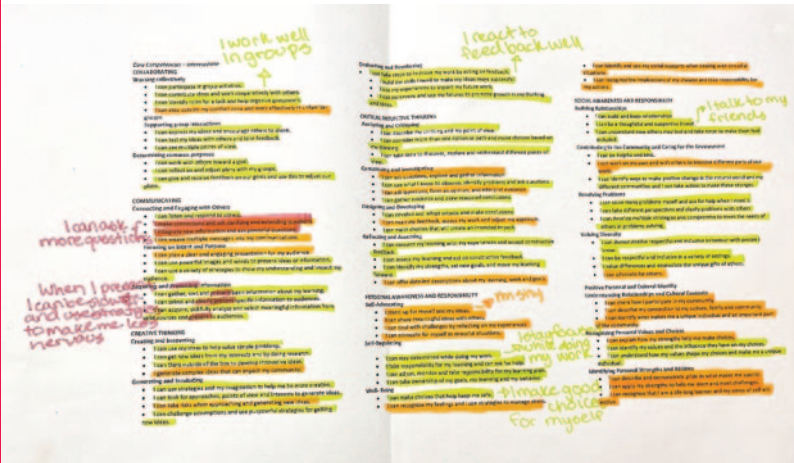
In gesprekken met wat oudere leerlingen hoorden we dat zij zich gezien en gehoord voelen. Zij ervaren veel ruimte om met een hulpvraag bij een leerkracht langs te lopen.

In de manier van feedback geven (how to feed the wolf?), wordt het zelfvertrouwen gevoed door positieve leerpunten te benadrukken. Het gaat duidelijk niet om competitie, of beter zijn dan de ander.

BREDE ONTWIKKELING: WAT HEB JE GELEERD?

Hoe je terugziet dat de nadruk meer op de leerervaring dan op het resultaat ligt? Een leerling vertelde over zijn 'passion product', zijn favoriete onderwerp. In dit project omschrijft het kind naast het resultaat vooral het leerproject. De vraag 'wat heb je geleerd' in plaats van 'wat is je cijfer' is hiervoor de basis. Dit zie je terug in eigen beoordelingsformulieren (zie foto).

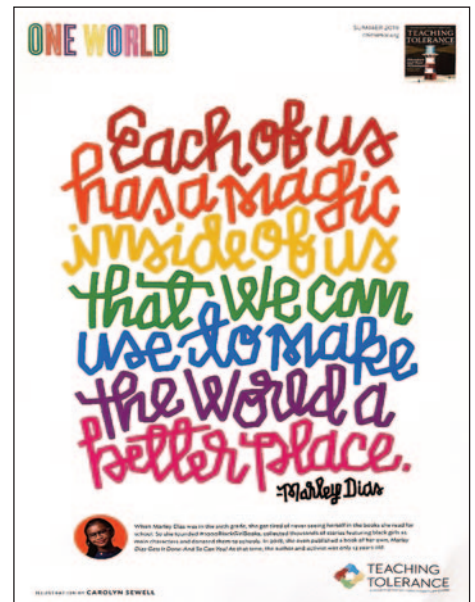
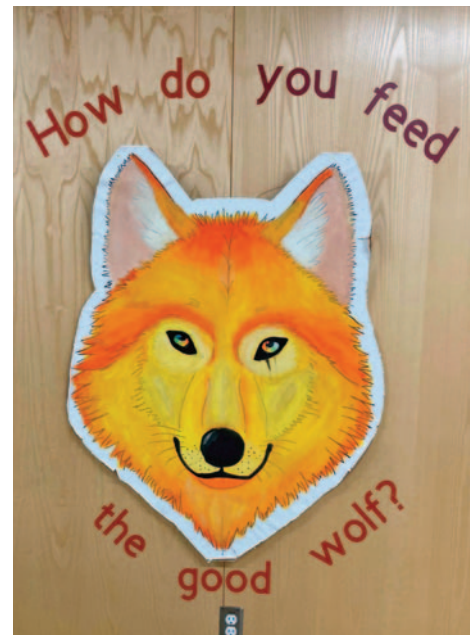

LERENDE CULTUUR: COMMUNITY'S BOUWEN

Scholen bouwen een levende community, waar iedereen een plek en rol heeft, erbij hoort ('sense of belonging'). Leerlingenraden hebben vaak een stevige stem en het zijn de leerlingen die 'nieuwe ouders' rondeleiden. Tijdens ons verblijf was op school aandacht voor zowel Diwali, Halloween als Día de Muertos. Na het afronden van een project met posterpresentaties, mag de hele wijk komen kijken. Voedsel- of kledinginzamelingen voor de wijk zijn regelmatig terugkerende activiteiten.

INTRINSIEKE MOTIVATIE: GROWTH MINDSET

Zowel bij leerlingen als leerkrachten is veel aandacht voor de intrinsieke motivatie. Bij leerlingen zag je dit bij het stemmen: leerlingen steken met hun hoofd op tafel hun vinger op, zodat ze niet zien wat hun klasgenoten stemmen. Op iedere school zagen we borden met uitleg over de growth mindset (zie kader). Leerkrachten hebben grote autonomie; op verschillende scholen werken zij samen om het onderwijs voor meerdere groepen vorm te geven, waarvoor ze vaak speciale 'professional rooms' voor overleg ter beschikking hebben.

WAAROM GAAN WE OP STUDIEREIS?

Eens per 2-3 jaar gaan de directeuren van Jong Lerenscholen een week op studiereis naar een inspirerende omgeving waarin zij nieuwe onderwijsinzichten kunnen opdoen. Het thema van de schoolbezoeken is gekoppeld aan de Strategische Beleidsagenda (SBA), zodat de opgedane kennis en ervaring direct op school toe te passen is. Behalve 'samen leren' in de praktijk brengen, betekent deze studiereis ook veel voor de teamvorming en binding tussen directeuren onderling. De studiereis wordt grotendeels gefinancierd uit het professionaliseringsbudget voor schoolleiders.

REFLECTIE

De studiereis omvat vooral scholen bezoeken. Alle deelnemers hebben ter voorbereiding een 0-meting met het eigen schoolteam gedaan om te achterhalen wat er al gebeurt op het gebied van verdiepend of betekenisvol leren. Op basis hiervan en het geplande programma in Vancouver heeft iedere directeur vooraf een persoonlijk ontwikkelplan (POP) geschreven met daarin een leerwens. Tijdens de reis hebben deelnemers deel-verslagen gemaakt en hun dagelijkse reflecties benoemd. Dit alles is materiaal voor het schrijven van een eindverslag, dat iedere directeur kan gebruiken voor de eigen herregistratie in het schoolleidersregister.

LESSONS LEARNED

Terug in Nederland deelt iedere directeur de gebundelde ervaringen en hun eigen reflectie op de 'lessons learned' met het schoolteam, zodat ze vervolgens samen kunnen onderzoeken op welke manier iedere school hiermee aan de slag wil of kan gaan. Daarnaast evalueren directie en bestuur de leeropbrengsten en onderzoeken. Ze bekijken samen op welke manier de ze de uitvoering van de SBA op dit thema verder gaan invullen. Dit leidt zo mogelijk tot gezamenlijke kaders en denkrichtingen.

The Zones of Regulation

Blue Zone	Green Zone	Yellow Zone	Red Zone
sad tired	happy calm	frustrated worried	mad/angry terrified
sick tired	feeling ok focused	silly/wiggly excited	yelling/hitting elated
tired slowly	ready to learn	loss of some control	out of control

GROWTH MINDSET EN MINDFULNESS

In klaslokalen is de 'growth mindset' visueel aanwezig, zodat leerkrachten en leerlingen elkaar gemakkelijk kunnen wijzen op een 'fixed set' uitspraak, zoals 'dit is te moeilijk'. In de meeste groepen lijkt het verschil tussen de growth en fixed mindset duidelijk. Er is soms zelfs uitleg over de werking van de hersenen. Fouten maken mag en is het oké als je soms niet lekker in je vel zit. Om je stemming te kunnen bespreken, zijn afbeeldingen met vier verschillende stemmingen in het lokaal aanwezig. In alle scholen hangen de gangen vol met positieve, motiverende uitspraken. Op enkele scholen geven leerkrachten mindfulness lessen, ook aan kleuters.

VERDIEPEND (BETEKENISVOL) LEREN IN DE SBA

In onze Strategische Beleidsagenda 2020-2024 hebben we als gezamenlijke richting voor ons onderwijs vastgesteld dat we eigentijds onderwijs willen aanbieden. Hiervoor moeten we anders kijken naar de ontwikkeling van het kind, zodat we in 2024 in staat zijn onze leerlingen nog beter dan nu te laten leren. We willen op alle scholen actief lerende leerlingen hebben.

Dat realiseren we onder meer door:

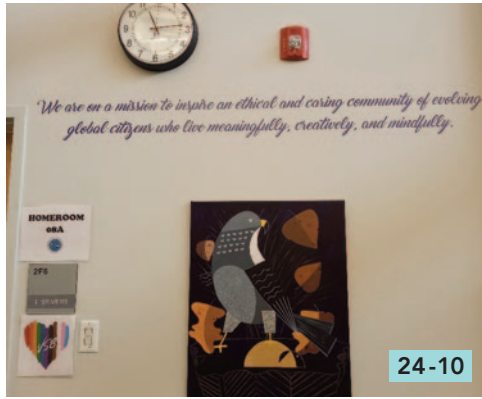
- kennis op te bouwen en te delen over hersenontwikkeling en bewegend leren;
- praktijkkennis en good practices op te bouwen en te delen ten aanzien van betekenisvol leren in een rijke leeromgeving (inclusief aangepast lesaanbod, leerlijnen en observatie);
- digitale geletterdheid in het onderwijsaanbod te integreren;
- een nieuwe toets-aanpak vast te stellen.

Hierbij houden we rekening met de leerlingpopulatie van een school. Verder hebben we aandacht voor kennisdeling en samen leren, zodat we duurzaam bouwen aan betekenisvol leren.

Studiereis Vancouver in snapshots

24-10

Directeur Michelle Wood, University Hill Secondary School, vertelt over 'indigenous education'; er is zichtbaar veel respect voor de oorspronkelijke Indiaanse bevolking.

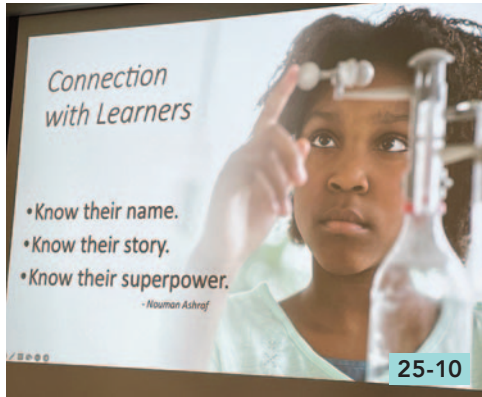
24-10

25-10

25-10

Bij **Kerrisdale Primary School** bouwt **directeur Henry Au** stap voor stap aan een community van leerlingen, ouders en leerkrachten. 'Building a community' door de naam, achtergrond en 'superpower' van je leerlingen te kennen.

25-10

26-10

26-10

Het Delta districtsbestuur (buiten Vancouver) heeft voor alle scholen een visie voor 2030 opgesteld in samenwerking met leerlingen, ouders en leerkrachten.

26-10

De actieve leerlingenraad van Delview Secondary School organiseert allerlei (multiculturele) activiteiten voor de buurt. Diversiteit en ieders kwaliteiten worden omarmd.

South Park Elementary School verzorgt lessen op basis van de Growth mindset.

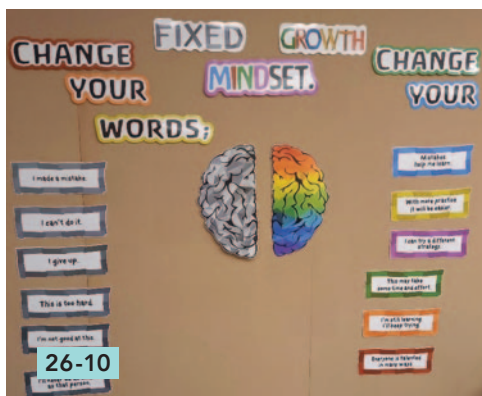
Bij Pebble Hill School staat 'outdoor learning' centraal.

26-10

27-10

Directeur Rosa is de drijvende kracht achter de 'learning communities' op **Sir Sandford Fleming Elementary School** en **Norma Rose Point School**. In British Columbia is de autonomie van leerkrachten groot; ze bepalen op basis van het curriculum zelf hoe ze de les invullen.

26-10

27-10

Wat vind/verwacht jij van **betekenisvol** leren?

Daniëlle Pel, leerkracht groep 6, Jong Geleerd

“Bij betekenisvol leren denk ik aan verhoogde betrokkenheid. Bij een breed thema kan jouw groep specifieke vragen hebben, waarop je met je leerlingen

inzoomt. Ik vind betekenisvol leren gemakkelijker toe te passen bij zaakvakken dan bij de basisvakken. Wij zijn bezig met bewegend leren en coöperatieve werkvormen. Daarmee creëer je ook een hoge betrokkenheid bij kinderen. En zolang je de leerlingen deelgenoot maakt van het leerdoel, denk ik dat je al bezig bent met verdiepend leren. De essentie is dat kinderen enthousiast zijn om mee te doen en er iets van leren. Ik vind wel dat je met je team duidelijke kaders moet afspreken waarbinnen je je gaat bewegen. Anders wordt het wel héél breed. Aan het einde van een project moet je toch een aantal doelen hebben behaald. Idealiter is het een trechtermodel: je stopt er van boven van alles in en aan de onderkant rolt er een concreet resultaat uit.”

Nicole Vriesman, leerkracht groep 7, Jacobaschool

“Dit is mijn eerste jaar bij Jong Leren. Ik ben aangenaam verast hoe betekenisvol leren hier leeft. Ik geloof dat je alleen maar écht kan leren als het betekenisvol is. Bij VierKeerWijzer komt dit goed tot uiting. De kinderen ontdekken van alles, vanuit hun eigen interesse. We geven enige sturing door basisvragen te stellen vanuit de einddoelen. We werken wel gestructureerd, maar niet heel vastomlijnd. De leerlingen kiezen hun werkvormen. Binnen de kaders ontwikkelen ze zich alle kanten op. Ze presenteren wat ze geleerd hebben. Ze komen met dingen die ik soms

nog niet wist. Dat laat zien: iedereen kan leren. Met rekenen en taal is betekenisvol leren soms lastiger, maar er zijn wel manieren. We hebben net het vereenvoudigen van de breuken met materialen aangeboden. De kinderen leren met en van elkaar. Daarna komt het automatiseren. Begin je concreet, dan is de start goed.”

Heda Willems, IB'er en leerkracht groep 4, Jacobaschool:

“Toen ik voor het eerst hoorde van betekenisvol leren, dacht ik aan ontdekkend onderwijs. Dat kreeg pakweg tien jaar geleden

vorm, maar werd vooral ingezet voor hoogbegaafde leerlingen. Deze kinderen hadden er al baat bij, dus het is interessant om de vertaalslag te maken voor alle kinderen. Ik ben ervan overtuigd dat leren ‘vanuit het grote plaatje’ veel betekenisvoller is dan het leren van losse details. Onze kapstok is VierKeerWijzer. Daar gebeurt al heel veel, maar we willen daar verdieping in aanbrengen. Dat kan door de buurt erbij te betrekken. Maar ook door de kinderen nog meer kritisch te laten nadenken over de processen die zij tijdens het leren en samenwerken opdoen. Verbinding te maken tussen lessen en actualiteit. Hoe mooi is het dat een leerling kan uitleggen waarom de excuses van het slavernijverleden horen bij het thema de Gouden Eeuw.”

Hoe geven **Canadese leerkrachten** invulling aan hun vak?

Vier directeuren delen hun bevindingen

Canadese leerkrachten hebben een grote mate van autonomie om de inhoud van hun les en het lesprogramma zelf vorm te geven, wat zag je daarvan terug?

Wendy Veldhuizen, directeur De Kameleon: *“Ik zag veel gepassioneerde, gedreven leerkrachten, trots op hun vak. Ze werken volgens het curriculum, hebben volledig overzicht van de leerdoelen en gaan van daaruit met de kinderen aan het werk. De leerkrachten ontwerpen hun eigen lessen en zijn hierin autonoom. Dit vereist kennis en overzicht van de doelen, het durven loslaten van de methode en zelf vaardig worden/zijn in het maken van de lesstof.”*

Suzanne van Beek, directeur De Franciscus (Bennebroek): *“Autonomie geeft de leerkracht meer vrijheid om het aanbod, de didactiek of pedagogiek af te stemmen op basis van wat er in de groep te zien is. De einddoelen per groep zijn daarbij leidend, die hadden ze heel scherp. De tussendoelen en de weg ernaar toe bepalen ze zelf. Een nadeel lijkt mij, dat de ene leerkracht kiest voor een methodiek, terwijl een leerkracht het het jaar erop over een heel andere boeg gooit. Je zag op sommige scholen leerkrachten op 'eilandjes' werken, waar op andere scholen teamleden hun aanbod op elkaar afstemden.”*

Hans Ettema, directeur Jong Geleerd: *“Leerkrachten hebben veel autonomie, maar wel binnen een professioneel kader. Ze zijn academisch opgeleid. De leerkrachten zijn zich enorm bewust van het feit dat zij het verschil kunnen maken bij hun leerlingen. Er is een heel sterke beroepsethiek en ze hanteren professionele standaarden.”*

Het onderwijs in Canada is inclusief: in principe gaan alle kinderen naar dezelfde basisschool. Wat heb jij hiervan gezien en wat vraagt het van de schoolorganisatie?

Wendy: *“Op één school was er een speciale klas waar kinderen met ondersteuningsbehoefte een aantal vakken kregen en bijvoorbeeld ook hun toetsen. De leerkracht/mentor van deze klas bekeek welke lesonderdelen ze in de reguliere klas kunnen volgen. Op twee andere scholen hadden kinderen een 'eigen' begeleider, die meedraaide in de groep. Voor onze schoolorganisatie zou dit iets betekenen voor de inzet van personeel en ruimte in de school.”*

Suzanne: *“De leerlingen met echt ernstige beperkingen hadden een vaste begeleider die continu achter hen aan liep om te zorgen dat de leerkracht instructie kon geven. Dat maakte me niet blij. We zagen ook een leerling waarbij het inclusief onderwijs wel positief uitpakte, maar ik denk dat wij die leerling ook binnen passend onderwijs zouden hebben bediend.”*

Hans: “Canadese kinderen zitten tot hun zestiende bij elkaar in de groep, ongeacht hun niveau. Ze krijgen zo meer tijd om te ‘rijpen’ en hun talenten tot bloei te laten komen. Kinderen die extra hulp nodig hebben, krijgen dat van support teachers. Het begrip ‘inclusief’ is in Canada overigens een breed begrip. Diversiteit staat hoog in het vaandel, en refereert onder andere aan religie, etnische achtergrond en geestelijke en/of lichamelijke beperkingen.”

Canada gaat anders om met toetsing: ‘van ranking naar learning’. Hoe houden leerkrachten zicht op de ontwikkeling van kinderen?

Hans: “Learning in plaats van ranking biedt leraar en leerlingen inzicht in het leerproces. Doelgericht in plaats van toetsgericht onderwijs. Ze hebben veelal helder waar de leerling naartoe werkt, ze hebben een goed beeld waar de leerling staat en geven een leerlinggerichte instructie, mogelijk feedback en helpen hen verder op weg. Deze stappen blijven ze herhalen.”

Suzanne: “Ik denk gezien te hebben dat het proces belangrijker is dan het eindproduct. Meer inzoomen op vaardigheden, sociale interacties, samenwerking om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Op de meeste scholen zag ik echter ook klassikaal, frontaal onderwijs, waarbij naar een toets toegewerkt (getraind) werd.”

Manon de Jong, directeur De Brug: “In de staat British Columbia wordt gewerkt met een kader van vier stadia van beheersing:

beginning - developing - applying - extending.

Door bij elk stadium succescriteria te formuleren, kunnen kinderen hun voortgang volgen, doelen stellen en feedback ontvangen op zowel hun proces als product. Sommige scholen zijn hier al ver mee, andere moeten het nog ontwikkelen.

Ik heb gesproken met leerlingen in zowel het PO als het VO die kunnen reflecteren op hun eigen ontwikkeling aan de hand van deze stadia. Een mooie manier om los te komen van de prestatie en te focussen op het leerproces.”

Canadese leerkrachten werken veel met eigen materiaal. Wat vind je daarvan?

Suzanne: “Naast enkele methodes zag ik veel papieren stroken beschreven met stift, woordkaartjes en zelfs geschreven lessen op een overheadprojector. Daar is tijd voor nodig. Het leek erop dat de leerkrachten daarvoor gefaciliteerd werden onder schooltijd. Bijvoorbeeld doordat een vakdocent de groep dan een uur overnam.”

Hans: “In Canada huldigen ze het principe ‘know your learner’! Zij kennen hun studenten op sociaal emotioneel gebied, cognitief en hun talenten. In hun aanbod maken ze hier gebruik van. Ze hebben een grondige kennis van het curriculum en zoeken daar een onderwijsaanbod bij. Kinderen zijn leidend en niet de methode.”

Manon: “Leerkrachten in Canada ontwerpen hun aanbod op basis van een zeer uitgewerkt curriculum met diverse kennis- en vaardigheidsdoelen. Dat is hun leerlijn, op basis waarvan ze met behulp van diverse bronnen hun lessen vormgeven. Sommige leerkrachten reflecteren op hun lessen met behulp van ‘the spiral of inquiry’. Dit is een model waarin op diverse momenten in het leerproces drie vragen centraal staan: Wat speelt er bij onze leerlingen? Hoe weten we dat? En waarom is dat belangrijk? Dit leidt volgens mij tot actuele inzichten op het leren van de kinderen en relevante aanpassingen van het aanbod.”

Leerteams: samen de diepte in

Medewerkers van Jong Leren kunnen zelf verdiepend leren door te participeren in leerteams. Bijvoorbeeld in het Leerteam Jonge Kind/Kleuters op de kaart.

Mia Versteegen (1801 jeugd en onderwijsadvies; specialisaties Taal & Lezen/Vreedzame school/Jonge Kind) en **Dorien Hulsebosch** (Regisseur Opleiden in de School voor Jong Leren) zijn mentoren van dit leerteam, maar ontvangen ook hulpvragen van scholen. Hoe zorgen zij ervoor dat collega's met elkaar de diepte in gaan?

'Hoe zorgen we voor een doorgaande lijn in de onderbouw?', kan een hulpvraag zijn. Mia en Dorien pluizen deze vraag dan in teamverband uit tot kernvragen. Bijna altijd starten ze met het formuleren van de visie op onderwijs aan het jonge kind. "Daarna onderzoeken we kritisch wat deze visie betekent voor de leeromgeving, voor bijvoorbeeld het beredeneerde aanbod of werken met thema's. We nemen ook de vaardigheden van de leerkracht onder de loep. Bij deze trajecten is een goede communicatie en samenwerking van groot belang", bevestigt Dorien.

Verdiepingsslag

"Door je aan te sluiten bij een leerteam kun je je als leerkracht individueel ontwikkelen", legt Mia uit. "Binnen het leerteam Jonge Kind/Kleuters op de kaart, kiezen we samen een onderwerp waarover iedereen vervolgens artikelen leest en ideeën uitwerkt. Daarna volgt de verdiepingsslag: inspiratie, kennis en ervaringen uitwisselen. Deelnemers laten vervolgens hun bevindingen doorsijpelen naar hun schoolteam."

Waarom doe jij wat je doet?

Om een inspiratieve collega en leerkracht te zijn is het goed om je eigen handelen regelmatig te toetsen aan de zes competenties van verdiepend leren (zie kader).

Deze vragen van Mia en Dorien helpen daarbij:

- Hoe ziet jouw leeromgeving eruit en sluit het aan bij de onderwijsbehoeftes?
- Wat zijn jouw leervragen, wat heb jij nodig en organiseer jij dat?
- Welke (literaire) inspiratiebron heb jij laatst nog gebruikt?
- Hoe zet je de nieuw verworven kennis in?
- Hoe laat jij de leerlingen verdiepend leren?

ZES COMPETENTIES VAN VERDIEPEND LEREN:

- Karakterontwikkeling
- Burgerschap
- Samenwerking
- Communicatie
- Creativiteit
- Kritisch denken

Kijk op Intranet → Afdelingen → Scholingsplein Aanbod 2022-2023 voor het overzicht van leerteams. Waar ga jij je in verdiepen?

Patrick van
Rheenen

Leescoördinator
en leerkracht
groep 6, Opmaat

Was jij niet degene die

"Een boek dat veel indruk op mij maakte, las ik toen ik een jaar of twaalf was: 'Kruistocht in Spijkerbroek' van Thea Beckman. Het lezen ervan heeft mijn liefde voor science-fiction doen oplaaien. Al eerder werd het aangewakkerd door een van de eerste boeken die ik zelf kon lezen: 'Pinkeltje op zoek naar de maandiamant!'

Thea Beckman bleef een van mijn favoriete schrijfsters. Haar boek 'Geef me de ruimte' en de twee delen die daarop volgen, heb ik zeker een keer

Aranka Hop, leerkracht Jong Geleerd

Naast de zorg voor haar groep 3 bij Jong Geleerd, heeft Aranka de dagelijkse zorg voor zo'n twintig cavia's. Het verzorgen van de cavia's is ontspanning voor Aranka: "Ik werk fulltime. Na schooltijd ga ik eerst naar de stal waar mijn cavia's verblijven. Het verzorgen is voor mij afleiding en zo maak ik mij los van de werkdag. Pas daarna ga ik naar huis."

Zoals menig jong kind had Aranka een huisdier: "Als klein kind had ik al interesse in cavia's en op mijn zestiende kreeg ik dalmatiners. Deze cavia's zien eruit als dalmatiër-honden: zwart met witte stippen. Het was een koppeltje en dan kan uitbreiding niet uitblijven. Dat was de start van een grotere hobby."

Vakantie in de knel

"Op een gegeven moment werden het er te veel en kon ik via een boer een hokje in een lege schuur krijgen. Vervolgens ben ik ook een niet alledaags ras gaan fokken, de Alpaca. Dit is een cavia met krulletjes." In de schuur had Aranka ruimte om ook een cavia-opvang te verzorgen. Tijdens vakanties en weekenden brengen cavia-eigenaren hun huisdier bij haar. Het aantal ca-

vias kan dan wel oplopen tot 100 en haar eigen vakantie is hierdoor weleens in de knel gekomen.

Caviales

Uiteraard betreft Aranka ook de kinderen op school bij haar hobby.

"Zeker één keer per schooljaar geef ik 'caviales' en neem ik twee cavia's mee. De kinderen mogen ze vasthouden en ik vertel wat bijzonderheden over de dieren. Daarna laat ik de kinderen een werkstukje maken, waarin ze de informatie die ik ze heb verteld moeten verwerken", zegt Aranka.

Ze heeft trouwens ook een eigen website: <https://www.caviastaldebinkies.nl>.

"Bij de cavia's kom ik echt even los van mijn werk"

paardenboeken wilde?

of vier gelezen. Op mijn 15e las ik nog steeds veel, maar eigenlijk geen jeugdboeken meer. Het waren toen vooral boeken van Stephen King, die las ik soms in een dag uit! Later op de havo haakte ik af, omdat ik verplicht Nederlandse literatuur moest lezen. En dat ik een boek als 'The Godfather' niet mocht lezen voor Engels, omdat het geen 'goed boek' zou zijn, daar was ik als puber echt kwaad over!

Inmiddels heb ik het plezier in lezen teruggevonden. Nog steeds veel science-fiction trouwens. Ik ben nu zelfs leescoördinator en onder mijn leiding hebben we een prachtige schoolbibliotheek neergezet.

Behalve van lezen houd ik ook erg van verzamelen. Om het lezen te bevorderen, probeer ik de bibliotheek goed te vullen en de leerkrachten te enthousiasmeren. Ik vind het leuk dat ik zelf veel boeken kan aanschaffen voor de bibliotheek, maar houd niet van te veel betalen. Daarom ga ik naar kringloopwinkels. Zo probeer ik series compleet te krijgen. De leerkrachten, maar ook de kinderen, weten mij steeds beter te vinden voor de boeken die ze graag willen lezen. Ik luister echt naar wat de kinderen willen en ga op zoek. Was jij niet degene die paardenboeken wilde? Nou, ik heb er vier voor je gevonden!"

De Astronaut: samenwerken, ontdekken en reizen

Bij Maaike Honders, de afgelopen maanden interim-directeur op De Wikkeling, stond 'een nieuwe school starten' op haar bucket list. "Toen ik in 2019 een leerkracht van mijn eigen kinderen hoorde over een nieuwe school in Leiden, wist ik: daar moet ik bij zijn." Ze ging koffie drinken met de bestuurder en kreeg de klus. Ze startte ze met een leeg, oud gebouw. Inmiddels is De Astronaut een sprekend voorbeeld van betekenisvol onderwijs in de praktijk.

Leiden is best wel traditioneel qua onderwijs. Er was behoefte aan vernieuwing. Het bestuur was bovendien op zoek naar meer verbinding tussen binnen- en buitenschools leren. Verder kreeg Maaike de vrije hand. "Toch wilde ik niet dat het mijn school zou worden. Als zzp'er was ik tenslotte niet van plan lang te blijven. Ik zocht een groep mensen om mee te denken en echt een nieuwe school te bouwen. Dat waren leerkrachten die al vernieuwend werkten binnen het bestuur, maar ook startende leerkrachten voor De Astronaut."

Groepsdoorbroken werken. "Eerst hebben we op een rij gezet wat er nu in het reguliere onderwijs gebeurt wat we op deze school niet wilden. Het werd een lange lijst: van schoolreis tot luizenpluizen. We hebben veel dingen geschrapt en daarna onze pijlers bedacht. Samenwerken werd de eerste. Veel wordt bedacht door leerkrachten, maar het rendement en de betrokkenheid vergroot als je het samen doet met de kinderen. We wilden leerlingen regie geven over hun leerproces, groepsdoorbroken werken én een gemeenschap vormen."

Naar buiten. Ontdekken werd de tweede pijler. Daar komt veel loslaten aan te pas, bekend Maaike. "Niet vooraf bepalen hoe leerlingen iets moeten gaan doen, maar meer verdiepend leren. Er zijn leerdoelen. Daarvoor is een instructie die je wel of niet nodig hebt. En verwerken kan op verschillende manieren. Kinderen komen met de meest creatieve ideeën." De derde pijler, reizen, sluit aan bij de wens meer naar buiten te gaan. "Weg van het voorgekauwde aanbod. Naturalis in. Zie je die muur met lieveheersbeestjes? Op welke manier vind je daarin de tafel van 5? Kinderen ontdekken zo hoe leuk leren kan zijn."

Compact organiseren. Uit ervaring weet Maaike dat projectmatig werken en betekenisvol leren meer betrokkenheid oplevert. "En dat kun je heel breed en groepsdoorbroken aanpakken. Op De Astronaut zijn geen klassen, maar drie 'trappen' (4-5-6, 7-8-9 en 10-11-12 jaar). Zelfs die trappen werken groepsdoorbroken. De beste tip? Dingen die we zelf niet wilden doen, samen met de leerlingen oppakken. De sinterklaasviering bijvoorbeeld. Kinderen organiseren veel compacter. Er kwam geen Sint of Piet in de school: ze gingen zelf verkleed. Op die manier houd je na school tijd over om betekenisvolle lessen te maken."

*Meer tips van Maaike, of lezen hoe ze haar tijd bij Jong Leren heeft ervaren?
Je vindt het uitgebreide artikel op Intranet.*

Heb jij een innovatief onderwijsconcept gespot? Werk je aan een futuristisch leermiddel voor in de klas, of deel je graag je onaardse visie op de toekomst van onderwijs met je collega's? Dan bieden we je hier ruimte. Mail je idee naar info@jl.nu.